

2016-10-10

INTERPELLATIONSSVAR
KFKS 2016/767

Kommunfullmäktige

Svar på interpellation av Majvie Swärd, Gunnel Nyman Gräff och Andreas Falk (S) angående individuellt brandskydd för äldre

Kortfattad beskrivning av interpellationen:

- Hur ser det individuella brandskyddet för äldre ut? Antal och vilken typ av brandskydd det är och om det täcker behovet?
- Tas det individuella brandskyddet med vid biståndsbedömningen?
- Vilken/a kontakt/er har man med Räddningstjänsten i denna så viktiga fråga?

Mitt svar är följande:

Socialtjänstens ledningsgrupp har beslutat att förebyggande arbete gällande bränder i ordinarie boende är ett prioriterat område inom ramen för förebyggande insatser. De faktorer som påverkar vilka personer som skadas svårt och omkommer i bränder är hög ålder, ensamhet, social utsatthet samt psykisk och fysisk oförmåga. En stor andel av de personer som omfattas av ovanstående får hembesök av socialtjänstens egen personal och personal som arbetar på uppdrag av myndigheten. Eftersom interpellationen gäller det individuella brandskyddet för äldre, har nedanstående svar fokus på de äldre.

Under hösten 2013 infördes rutiner för att minska risken för att bränder uppstår hos samtliga kunder hos socialtjänsten. Rutinerna utvecklades för att få en bättre systematik i det brandförebyggande arbetet, ett arbete som även tidigare utfördes men där personalen saknade rutiner för hur de identifierade riskerna skulle åtgärdas.

Det förebyggande arbetssättet har utvecklats i ett nära samarbete med Sbff (Södertörns brandförsvarsförbund), med det gemensamma målet att minska antalet döda och svårt skadade i bränder. Minskningen ska uppnås genom att personal som gör hembesök får kunskap om hur brandrisker kan identifieras och åtgärdas.

Arbetssättet inkluderar en checklista och en åtgärds katalog samt rutiner för hur det brandförebyggande arbetet ska fungera på respektive enhet inom myndigheten. En checklista har utarbetats som ska fånga upp signaler om incidenter eller riskbeteenden hos

kunder i ordinärt boende. Följande områden bedöms i checklistan: boendemiljö, spis/matlagning, rökning, levande ljus/eldstad och elektrisk utrustning. Checklistan finns tillgänglig på Nacka kommuns hemsida.

En kort variant av den utförliga checklistan har tagits fram. Den innehåller fyra frågor om de allvarigaste brandriskerna. Den är inplastad och all personal, både egen personal och personal hos samtliga anordnare/utförare, som gör hembesök ska ständigt bära den med sig, både bokstavigt och bildligt. Om personal som gör hembesök upptäcker eller får någon signal om incidenter eller riskbeteende ska den utförliga checklistan fyllas i. Den korta checklistan finns tillgänglig på Nacka kommuns hemsida, där den inplastade varianten kan beställas.

Åtgärds katalogen beskriver hur, och av vem, riskerna som identifierats i checklistan kan åtgärdas. Åtgärderna i katalogen är grupperade utifrån frågorna i den utförliga checklistan. Om det finns behov av åtgärder för att minska brandrisken beskrivs dessa i åtgärds katalogen. En förutsättning är att kunden ger sitt samtycke till en brandförebyggande kontroll och till de åtgärder som föreslås. Åtgärds katalogen finns tillgänglig på Nacka kommuns hemsida.

Målsättningen är att 80 procent av den personal som gör hembesök på uppdrag av socialtjänsten och 90 procent av myndighetens egen personal som gör hembesök ska ha genomgått en brandförebyggande utbildning. Sbff har utvecklat en webb-utbildning i brandsäkerhet för att öka kunskaperna om hur brand i hemmet kan förebyggas. Utbildningen är främst inriktad på hur risker för brand hos äldre och personer med funktionsnedsättningar kan minskas.

En grov kostnadsberäkning för äldrenämnden vad avser utökade hemtjänstinsatser för det brandförebyggande arbetet per år är:

- Hemtjänstpersonal fyller i den utförliga checklistan för 15 – 20 kunder, mertid cirka 30 minuter per kund. Beräknad kostnad är 3 300 kronor. För en del av de kunder inom äldreheten som hemtjänsten fyller i den utförliga checklistan för, uppskattningsvis 50 procent, kommer extra hemtjänstinsatser att beviljas för till exempel motivera till förändring, extra städning. Den kostnaden beräknas bli 10 000 kr.

Rutiner för det brandförebyggande arbetet

De personer som i tjänsten gör hembesök hos socialtjänstens kunder ska ha kunskap om vilka risker som föranleder att den utförliga checklistan ska fyllas i. Att ständigt ha eventuella brandrisker i åtanke, enligt punkterna i den korta checklistan, ingår i kundens beviljade insats, till exempel kundens beviljade tid för hemtjänstinsatser.

Den utförliga checklistan ska fyllas i av hemtjänstpersonal om risker upptäcks, om kunden ger sitt samtycke. Hemtjänstanordnare får betalt för den tid som åtgår hos kund för att fylla

i den utförliga checklistan. Hemtjänsten kan göra detta utan att i förväg stämma av med aktuell biståndshandläggare. Senast i samband med att tid debiteras för detta tillfälle faxas den ifyllda checklistan till handläggaren. För följdåtgärder som behövs från anordnarens sida, t.ex. att motivera för förändring eller göra enklare åtgärder i hemmet, krävs samråd med biståndshandläggare kring den aktuella kunden om det innebär behov av utökad hemtjänsttid.

Om resultatet av den ifyllda checklistan visar att det finns behov av brandförebyggande åtgärder ska den hemtjänstpersonal som fyllt i checklistan kontakta sin chef, utom i enklare fall där personalen själv kan föreslå åtgärder för att minska riskerna. Hemtjänstchef ska, i enlighet med åtgärds katalogen, kontakta aktuell funktion:

- Biståndshandläggarna (till exempel bevilja mer insatser på grund av behov av städning eller plock, rökdetektor kopplad till trygghetslarm)
- I de fall det kan vara aktuellt med hjälpmedel eller bostadsanpassning, till exempel spisvakt, ska primärvårdens distriktsarbetsterapeut kontaktas
- Tryggsve (montering av och batteribyte i brandvarnare), om kunden är över 70 år

I svåra fall kan kommunens handläggare kontakta Sbff för rådgivning och Sbff kan även göra hembesök för att föreslå åtgärder. I mycket svåra fall kan det finnas behov av sprinklersystem. Behovet ska bedömas i samråd med Sbff och aktuell handläggare ska rådgöra med sin chef om det är möjligt för kommunen att stå för den kostnaden.

Resultatet av den ifyllda checklistan och eventuella åtgärder ska dokumenteras av hemtjänstchef i kundens sociala journal. Den ifyllda checklistan ska förvaras tillsammans med kundens sociala journal. Om kunden inte ger sitt samtycke till riskbedömning eller åtgärd ska det dokumenteras i kundens sociala journal.

Om annan personalgrupp än hemtjänstpersonal gör hembesök och upptäcker brandrisk hos kunden ska det rapporteras till Äldreenheten. Då blir kunden kontaktad av funktionen *Uppsökande verksamhet*, som erbjuder en brandförebyggande genomgång.

Funktionen *Uppsökande verksamhet* ansvarar för att informera socialtjänstens kunder och kommuninvånare över 75 år om det brandförebyggande arbetet. Informationsmaterial framtaget av Sbff används. Hemtjänstanordnare får information på Nacka kommuns hemsida och på anordnarmöten.

En överenskommelse har träffats med Sbff: *Kontaktväg för Södertörns brandförsvärsförbund till socialtjänsten*. När Sbff får kännedom om situationer som de vill vidarebefordra till socialtjänsten finns det en kontaktväg, oavsett ålder på aktuell person.

Inköp av brandvarnare och brandsläckare bekostas inte av kommunen, utan det är den enskildes eget ansvar. Den enskilde ansvarar även för att införskaffa nya elektriska apparater som ska ersätta sådana som innebär en säkerhetsrisk, bortforsling av sådant som riskerar att ta eld och som förhindrar tillgänglighet och utrymning.

Monica Brohede Tellström
Äldrenämndens ordförande